

Леся Романчук

Місто карликів 2

ТЕРНОПІЛЬ
БОГДАН

ББК 84(4Укр)6
Р69

Романчук Леся

Місто карликів 2. — Тернопіль: Богдан, 2010. — 256 с.

Р69

ISBN 978-966-10-1661-2

Так непросто розрізнити справжнє від рядженого, так непросто всупереч усталеному й вигідному стати в обороні світла.

У другій книзі незвичайного роману письменниці — неймовірно інтригуючі події, що збуджують тихоплинність буття курортного містечка; кохання та пристрасті, зачарування й розчарування, символи та реалії, магія неояснимого...

Усе це крізь призму почувань і одкровенень головної героїні — лікаря Софії Зорич.

ББК 84(4Укр)6

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути використана
в будь-якому вигляді без дозволу видавця.*

ISBN 978-966-10-1661-2

© Романчук Леся, 2010
© Богдан, майнові права, 2010

Розділ

I

Як цікаво, виявляється, жити, коли тебе немає... В тобі немає тіла — вух, очей, носа, якого ніколи зайво не пхала у чужі справи, але він там опинявся з упертістю відомої вухатої тварини, немає рота з язиком, який тобі не лише ворог, але й засіб комунікації, поєднання зі світом. Наразі ти цього не потребуєш, бо воно зайве — поєднання дивовижне і цілковите, але воднобік...

У тобі немає суглобів, що пухнуть і ниють на погоду, немає хребта, що закликає від незручної пози, немає серця... Так, отієї невтомної машини для перепомпування крові, яка вистукує, болить, завмирає, штрикає, опиняється то в шлунку, то в п'ятах, її також немає. Бо немає крові — нічого й помпувати...

Виявляється, коли немає серця — це навіть зручно. Бо не кількістю його ударів вимірюється тоді швидкість пересування. Не трюханням, гупанням чи стукотом визначається ритм твого життя. Життя? Якого життя? Життя — це коли живеш... Утім,

не в термінології й терміностосуванні справа. Є різні форми існування, одна з них — така...

У цьому теж є свої переваги...

Блін, та які у дідька переваги! Яка з того радість — бачити, чути, розуміти — і ніяк не давати знаку, що бачиш і чуєш, навіть коли все відбувається упоперек необхідного! Чи легко бачити, як руйнується, розсипається, розпадається навіть не на складники, а на дрібненькі скалочки і друзочки те, в чому сенс не лише твого життя, а життя назагал, існування як такого! Існування їх усіх, тих, що бачать і чують, але не бачать і не чують нічого, не помічають, не аналізують, не... Та воно їх цікавить? А воно їм треба? Сліпий не той, в кого немає очей, а той, хто не хоче бачити.

Як легко, як хороше жити у цій затишній, навмисній, навмисній, навмисній сліпоті! Тут усі хати — скраю, тут нікому нічого не треба, тут кричатимуть лише гвалтовані, а на згвалт ближнього переключують, тут хапатимуть руку, що залізла до власної кишені, а сусідську хай випорожнюють навіть очевидячки!

Що ж воно із ними, отими людьми, що гордо звалися, та й тепер за звичкою зуться галичанами? Чи ж їм пороблено? Вона ж пам'ятає їх іншими, справжніми, неуклініними... І печери Щастигори пам'ятають... Що із ними? Змізерніли, вивелися? Невже сталося? Невже підгнило коріння аж настільки, щоб захиталося дерево роду?

Втім, чого ж ти хотіла? Задля того тебе тут оселено, задля того ви з Господарем обкурювали їх страх-травою всю цю безліч років, задля цього вивели нову породу — он їх скільки, дрібних, але міцних, мізерних тілом, та всюдисущих і вірних, цих добровільних посіпак, сліпих і несвідомих, зате ретельних і задоволених результатом виконавців. О, вони вміють не лише згинатися самі, але й згинати інших. Хіба не цього ви хотіли досягти, хіба не в тім ваш задум?

Ваш. Ваш задум. А чи задум Господаря? Він цього хотів?

І чого тобі тепер шкода?

До чого ти їх безгучно кличеш у пориванні жалю за тобою ж зміненим? Волаєш нанімо, стукаєш безтілесними пальцями у вікна, вказуєш — погляньте і побачте, а вони не бачать?

Чи ж усі?

Є між невидючими і ті, хто не втонує у солоді спокою...

І вони здійсмають очі догори, пробують бачити не знаки світлофора, а ЗНАКИ... Знаки очевидні й неспростовні — горить жовте, і воно вже блимає у нетерплячці — готуйтеся до зупинки, от зараз, за хвилю, стане не вільно. Стане не можна. Стане... стане час. Не настане, а зупиниться...

Не могла дивитись угору... Чорний дим, який уперше за всі літа виплюнула Щастигора, не геологічне чи ще там якесь, як вони по-науковому звать, явище. Це знак. І його треба прочитати.

Напередусім це знак її помилки.

Так, помилки, і це треба визнати.

Та хіба лише її? Вони так захопилися зовнішньою атрибутикою добору кандидатки, так заглибилися в деталі, які здавалися важливими — ім'я, колір волосся, всіляку іншу трясцю, що назагал пса варта, бо нічого не визначає, нічим не керує, нікому не цікава і нічому не зарадить, вони так захопилися зовнішнім, що наповнення сього, на перший і побіжний взір не зле виробленого і штудерно розцяцькованого келиха чомусь хвилювало навіть не посередньо. Знайшли, склали до купи всі доданки, перемножили множники, отримали у висліді щось близьке до правильної відповіді в задачі, та не роздивилися, що цифра воно та, але зі знаком мінус!

Ото й хлебчіть тепер той оцет аж позахлинайтеся!

Кому вона передала знак влади? Кого допустила до вирішального, сокровенного?

Кусай тепер лікті, яких у тебе немає...

Страшно це, страшно.

Та хіба тільки вона помиляється? Вони, люди, хиблять у виборі частіше. А хибний вибір — втрачений час. Чи втрачена доля. Чи втрачена держава. Хибний вибір шляху — хронічна хвороба людства. У горішній кімнаті, у бібліотеці, ці помилки вишикувалися струнками рядами, шикарно переплетені у телячу шкіру, красиво оздоблені. Прізвища золотими літерами на корінцях. Їх теж обирали люди. Обирали вождів — обирали долю. Як часто потім вмивали кривавими ріками землю, як

часто з-під землі, яка накривала кращих з тих, що вибирали, проклали і вождів, і вибір — хибний, та незворотний.

Скільки з них, обраних, повели свій народ до світла? Одиниці в усій історії людства. На пальцях перелічиш.

А перед цим народом — знову вибір. Як це у них тепер називається — вибори. Знову шум, біганина, знову збиратимуться натовпами, галасуватимуть, а потім голосуватимуть в надії, що оберуть, нарешті, свого месію, що виведе з єгипетської неволі. І теж придивлятимуться до зовнішнього — як зветься, де народився, на кого вчився, якою мовою розмовляє, чи гарно виглядає на кольорових картинках, якими обклеєне всеньке місто ще за рік до дня, який визначить долю. А ще — слухатимуть голоси, оті оманливі голоси розмаїтих Сирен. О, вони вміють зачаровувати, вміють обіцяти, знають, відчувають, що потрібно цим чистим душею людям.

А люди так легко вірять. Їх так легко повести за собою, так легко обдурити, у темряві їм кожен світлячок здається променем сонця.

Вони часто помиляються у виборі. Бо люди. Бо вибирають яскраве, те, що здається сонцем. А справжнє — воно не кричить, не виблискує, не рекламує себе із безсоромністю продажної дівки, не спинається на височенні закабулки, не задирає спідницю, не виставляє напоказ приваби. Справжнє — всередині. Воно гірке й заплакане, його сахаються й бояться — кому ти потрібне, зболене, згорьоване, зі своєю гіркою правдою, зі своєю кам'янистою дорогою між терни? Кому знаття, що лиш вона і виведе з неволі єгипетської? Немає іншої...

Позолочена олжа — ось їхній вибір. І нині, і повсякчас. Та не на вік же віків!!!

А чим ти дорікнеш їм, звичайним, із плоті та крові, їм, котрим торбинка гречки нині важливіша за долю й правду завтра? Їх, звичайних, із плоті, крові й безнадії, купують недорого, вони недорого й продаються.

Продаються усі, тільки ціни різні. А ти ж сама купила майбутню вершительку їхніх доль, не за торбу гречки, але купила! За будинок і все, що у ньому... Купила...

Кусай же тепер лікті, яких у тебе немає!

Скоро, скоро все почнеться! До купованої владарки потечуть оті сонцесяйні, щоб купити трішки диму, а за нього купити трішки людських душ, чи як це у них — голосів, а за них купити трішки влади, а потім її продати, щоб за неї знову щось купити...

Куди воно все тече? Чим стікатиме по схилах?

Як добре, коли тебе немає!

Але ти є, і не можеш піти звідси, бо все пішло не так...

В чому була помилка? У речах цілком очевидних... Не роздивилася, як горять завидющі оченята, не зауважила, як тремтять загребущі руки. Та воно ніби й не на шкоду — хто б ото змушував голодну кицьку стерегти сметану і мав надію, що високоморальність застереже язика від ласої спокуси! Ну, хто ж тобі, кицю, тієї сметани шкодує! Бери ложку, навіть величеньку, і смачного! Ти потрапила у світ без обмеження матеріальних бажань! Можна усе, скільки хочеш, купуй, розцяцьковуйся зовні, наповнюй шлунок чим забажаєш, для тебе нічого не шкода і ніщо не є занадто дорогим, меж, кордонів, червоних ліній не існує. Тут обмежене інше...

Не в сметані, не в грошах, не в матеріальному справа!

Біда лиш, коли потреби перетворюються на чорну діру, на оту бочку Данаїд без дна, яку годі наповнити.

Ой, як же тяжко вигрібатися з болота бідності! Кому зле велося, хто знав нужду, хто скуштував негараздів (і звідки в моєму лексиконі це ідіотське слово, вигадане політиками, аби прикрити фіговим листочком нейтрально-красивого потворну сутність ними ж самими й створеного?), той, хто скуштував негараздів... та ні, біди, лиха, жебрацтва тіла й духу, що вигинає спину в поклони не грошам — копійкам, нескоро спроможеться ходити випростаним. А чи спроможеться хоч будь-коли? Чи забуде спина зручність зігнутості, чи забуде рука параліч прохального — дайте, не минайте?

Як легко керувати таким народом...

Як легко засіває душу страхом нужда.

І ти смієш дорікати цим людям за їхні похилені спини? Чи ж не сама допомагала їх згинати? Чи не тобі довірили карлики

свої таємні мрії та потреби? О, якими велемовними і солод-
косливними виливами ґрунтували собі шлях до печери всі ці
владні недомірки! Обставлялися словесами, мов фортечними
заборами — державна потреба, доконечний мус, усе на
користь людям, лиш для них, темних, невидющих, лиш задля
вселюдського блага і добробуту, задля благоденствія народного,
токмо волею пославшей мя...

От послала б їх наприпочатку туди, куди в них заведено
по-азійському посилати, вказала б точну поштову адресу з
коротким непоштовим та непоштивим індексом із трьох літер,
і хай би собі крутили свої крутоверхі, круторогі та крутоголові
справи по-своєму, без неї...

Ой, скільки ж людського набрала її надлюдська сутність за
час перебування на службі! І словечка їхні, і поняття... Думати
навчилася по-їхньому, розмовляти. А інакше їх не зрозумієш.

Позбутися... А треба?

Не хочеться...

І це теж зовсім людське — не хочеться.

Тепер, коли немає тіла, не треба годити його забаганкам, бо-
лям, потребам доконечно необхідним і захцянокво-надмірним,
годилося б зосередитися суто на справі свого призначення —
виконанні належного і виправленні помилок бодай у тій мірі,
в якій зроблене ще надається до поправлення.

Людська сутність наче й на поверхні — і схована у глибини
глибин. Вони такі різні, люди... Більшості з них хочеться ви-
димого і відчутного. Таким це видиме й відчутне треба дати —
і матимеш пречистий спокій. Навіть обкурювати страх-травою,
як завзято практикував один з місцевих карликів, — зайвина,
усумирнити цю духовну каліч легко і без надміру зусиль — їм
треба щось дати, кинути, хай мізерне, хай відчепне, хай невар-
тісне, але й цього досить. Отак зацятькують дитину гумовим
«дурником». Нехай маля працює, смокче в безнадійній надії,
тренує м'язи, наївно вірить, що воздасться сторицею і залиши-
лася коротка мить до благодатної молочної хвилі... Нехай собі.
Воно ж немовля — і не тямить. Поплаче, поквилить жалібно,
зронить слізоньку — і засне. Чисте, довірливе, обману не
пам'ятає. Не розуміє обману, не бачить. Рано чи пізно отримає

своє молочко — і простить. І знову тягнутиме свого порожнього «дурника», насолоджуватиметься самим процесом, актом видобування чогось із нічого. Бо людська природа така?

Як добре, коли тебе немає...

Як легко не ступати ногами по землі, що стала ненадійною, що двиготить, стугонить і хитається під ногами. Як добре не дихати повітрям, в якому дрібно засіяний молекулярно-тонкий пил, атомно-дисперсний дим, квантово-уривчастий ритм команди, яку не видно і не чутно, яка проникає у мозок повз вуха і очі поза волею... Їй майже неможливо опиратися... Її виконуєш — і не свідомий того, що дієш. Як добре усім цим не дихати...

А вони ж дихають. І вдихають. І не опираються...

І все ж їй шкода цього міста... І цієї гори... І вулиці, якою зовсім скоро тектиме не людська ріка, а розжарена у печі вселенського обурення планети магма... І винограду, і птахів фламінго, що цієї осені вже навіть не рожеві, а майже пурпурові, і озера, що мало не кипить, і...

І людей тобі шкода?

Хіба?

Чи обрала вже новітнього Лота?

Чи відбиратимеш оті тварі по парі, обиратимеш оті повзучі, летючі, земноводні, клишоногі, клаповухі, нявкучі та гавкучі, чи варто взагалі рятувати хоч когось у цій людській калічі? А нявкучих та гавкучих шкода... Ба, вони вже дають собі раду — рвуться з ланців і тікають... Скоро залишиться лиш Гатто — цей не утече...